

Asia: VN/22627/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Energiaviraston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/22627/2023

Hallituksen esityksen keskeiset ehdotukset

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Energiavirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ilmailulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa:

Ehdotetut muutokset

Hallituksen esitysluonnoksessa (jäljempänä ”esitys”) ehdotetaan ilmailulain (864/2024), uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä ”jakeluvelvoitelaki”) sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) muuttamista. Muutoksilla toteutettaisiin lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen (EU) 2023/2405 ja jakeluinfra-asetuksen (EU) 2023/1804 lentoliikennettä koskevien velvoitteiden täydentävä kansallinen sääntely.

Esityksessä ehdotetaan, että jakeluvelvoitelaisissa lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen toimivaltaiseksi viranomaiseksi osoitettaisiin lentopolttoaineen toimittajien osalta

Energiavirasto. Jakeluvelvoitelakiin lisättäisiin Energiavirastolle tulevat asetuksen edellyttämät lentopolttoaineen toimittajia koskevat tehtävät sekä lentopolttoaineiden toimittajia koskevan seuraamusjärjestelmän sääntely.

Jakeluvelvoitelain tarkoitusta ja soveltamisalaa muutettaisiin siten, että lailla täydennettäisiin asetusta lentoliikenteen kestävästä polttoaineista siltä osin kuin kyse on lentopolttoaineen toimittajien oikeuksiin ja velvoitteisiin liittyvistä viranomaistehtävistä. Jakeluvelvoitelaisissa toteutettaisiin asetuksen edellyttämän seuraamusjärjestelmän kansallinen sääntely lentopolttoaineen toimittajia koskevien seuraamusmaksujen osalta. Jakeluvelvoitelakiin tulisi seuraamusmaksuja ja niiden määräämistä, suuruuden määräytymisperusteita, täytäntöönpanoa ja seuraamusmaksujen tulojen käyttöä koskevaa sääntelyä.

Lisäksi jakeluvelvoitelakiin tuotaisiin Energiaviraston tehtäväksi varmistaa, että lentopolttoaineen toimittaja, jolle on kertynyt vaje kestävien lentopolttoaineiden osuuksien vähimmäismäärien toimituksista, toimittaa seuraavan raportointijakson aikana markkinoille vajaan määrän kyseistä lentopolttoainetta raportointijaksoa koskevan velvoitteen lisäksi. Laissa säädettäisiin myös Energiaviraston tehtävästä käsitellä toimivaltaista viranomaista koskevat pyynnöt. Jakeluvelvoitelain muutoksenhakua koskevaa lainkohtaa tultaisiin muuttamaan siten, että myös lentopolttoaineen toimittajille määrättyt seuraamusmaksut tulisivat sen piiriin.

Hallituksen esityksen vaikutukset

Energiavirasto katsoo esityksen toimeenpanon aiheuttavan Energiavirastolle hallinnollista lisätyötä. Esityksessä mainittujen raportointivelvoitteeseen liittyvien tehtävien lisäksi lisätyötä tulee aiheutumaan esimerkiksi viranomaisen ohjeistusten ja muiden asiakirjojen laatimisesta ja muuttamisesta muuttanutta lainsäädäntöä vastaaviksi, sekä lentopolttoaineen toimittajien ja muiden sidosryhmien neuvonnasta.

Resurssien osalta on myös otettava huomioon, että jakeluvelvoitelain laajentamiseen liittyvien tehtävien lisäksi lentopolttoaineen toimittajista (tällä hetkellä yhteensä kuusi toimittajaa) tulee muutosten myötä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain (393/2013, ”kestävyyslaki”) mukaisia toiminnanharjoittajia, jotka voivat hakea Energiavirastolta hyväksyntää kansalliselle kestävyysjärjestelmälle sekä ennakkotietoa raaka-aineille. Kestävyysjärjestelmien hyväksymishakemusten käsittely ja hyväksymispäätösten antaminen, sekä mahdolliset ennakkotietohakemukset aiheuttavat siten myös hallinnollista lisätyötä Energiavirastossa.

Yllä esiteltyjen lisäksi Energiaviraston tehtäväksi tulisi esityksen mukaan 11 e §:n mukaisten eräiden lentopolttoaineen toimittajien pyyntöjen käsittely. Lisäksi Energiavirasto huomauttaa, että vaikka seuraamus- ja virhemaksujen täytäntöönpano siirtyisi Oikeusrekisterikeskuksen tehtäväksi, vastaa Energiavirasto edelleen lain mukaisten seuraamus- ja virhemaksujen määräämisestä. Energiaviraston

kokemuksen mukaan prosessit maksujen määrittämiseksi ovat toisinaan osoittautuneet hyvin työläiksi. Mikäli seuraamusmaksuja tulisi määrättäviksi myös lentopolttoaineiden osalta, koituisi tästäkin jonkin verran lisätyötä. Energiavirasto huomauttaa, että esityksessä mainittujen tehtävien hoitamiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että Energiavirastolla on käytössään tehtävien täyttämiseksi tarvittavat tiedot lisätyön välttämiseksi.

Hallituksen esityksessä ei esitetä Energiavirastolle uusia resursseja tehtävien hoitamiseksi. Lain toimeenpanon myötä ei myöskään anneta sellaisia uusia päätöksiä, jotka olisivat maksullisia valtion maksuperustelain (150/1992) ja Energiaviraston maksullisista suoritteista annetun työ- ja elinkeinoministeriön asetuksen (1217/2022) nojalla. Näin ollen Energiavirasto katsoo, ettei se voi ottaa esitettyjä tehtäviä vastaan nykyisessä resurssitilanteessa, sillä sen resurssit eivät riitä nykyistenkään tehtävien hoitamiseen.

Lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen 10 artiklassa asetetaan lentopolttoaineen toimittajille raportointivelvoite RED II direktiivin (EU) 2018/2001 31 a artiklassa tarkoitettussa tietokannassa (Union Database, ”UDB”). Raportointivelvoite on asetettu alkamaan vuonna 2025. Energiavirasto toteaa, että UDB:n käyttöönotto on tähän mennessä ollut hyvin työlästä ja hankalaa ja lisäksi vaikuttaa siltä, että sen käyttöönoton aikataulu voi viivästyä.

Energiavirasto esittääkin, että mikäli tietokanta ei ole toiminnassa lentopolttoaineen toimittajien raportoinnin määräaikaan mennessä, lisättäisiin raportointivelvollisuuden alkamiselle siirtymäaika siihen saakka, kunnes tietokanta on asianmukaisesti käyttöönotettu. Energiaviraston nykyresurssit eivät mahdollista lentopolttoaineen toimittajien raportointien vastaanottamista ja tarkastamista UDB:n ulkopuolella, eikä jakeluvelvoitelain 7 §:ää myöskään sovelleta lentopolttoaineen toimittajiin. Lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetussa asetuksessa lisäksi veloitetaan jäsenvaltioita varmistamaan tarvittavat oikeudelliset ja hallinnolliset puitteet kyseisen tietokannan tietojen paikkansapitävyyden, todennuksen ja tarkistuksen varmistamiseksi.

Energiavirasto kannattaa esityksessä esitettyjä virhe- ja seuraamusmaksujen tasoja. Seuraamusmaksujen tason tulisi olla riittävän korkea, jotta se kannustaisi kaikkia jakelijoita pääsemään laissa asetettuihin tavoitteisiin ja toimittamaan jakeluvelvoiteilmoitukset asianmukaisesti.

Nurmi Simo
Energiavirasto

Niemi Oona
Energiavirasto